

Lärarhögskolan i Stockholm KURSPLAN
Institutionen för individ,
omvärld och lärande

1(5)

I1036B

Fastställd: 2003-01-13

Reviderad: 2005-06-23

Versionsnr: 2

Kursplanen gäller fr. o m termin H05

**SPECIALPEDAGOGISK GRUNKURS /
SOCIALA PROBLEM O PEDAGOGISKA MÖJLIGHETER 20 poäng**
Basic Special Education/ Social Problems and (Special-)Pedagogical Opportunities,
20 Credit Points/30 ECTS

LÄRDOK-kod: I1036B

1 BESLUT OCH RIKTLINJER

Kursen är en breddningsspecialisering på 1-20-poängsnivån i specialpedagogik inom lärarprogrammet. Kursansvarig institution är Institutionen för individ, omvärld och lärande.

Kursplanen har godkänts av Institutionen för individ, omvärld och lärande 2002-11-15 och fastställts av Nämnden för grundutbildning, forskning och forskarutbildning 2003-01-13. Revidering av litteraturlistan är fastställd av prefekten vid institutionen för individ, omvärld och lärande 2005-06-23.

2 FÖRKUNSKAPSKRAV

Antagen till lärarutbildning.

3 SYFTE

Kursens syfte är att vidga studenternas kunskaper i relation till specialpedagogiska frågeställningar inkluderande att förstå barn och ungdomars olika sociala situationer och hur dessa inverkar på lärandet i förskola, grundskola och gymnasium.

4 INNEHÅLL OCH UPPLÄGGNING

Kursen består av två moment: Grundkurs i specialpedagogik samt Sociala problem och (spec)pedagogiska möjligheter

I moment 1 ingår 3 poäng som är verksamhetsförlagda och i moment 2 ingår 2 verksamhetsförlagda poäng.

Moment 1

Grundkurs i specialpedagogik 10 poäng, varav 3 poäng VFU

Momentet vill utveckla förmågan till ett undersökande, reflekterande och dokumenterande arbetssätt och genomförs via föreläsningar, arbete i studiegrupp och basgrupp samt genom fältstudier.

Momentet uppmärksammar vidare demokrati och mänskliga rättigheter samt har genus-, etnicitets- och miljöperspektiv.

ITK- (Informationsteknik och kommunikation över internet) används. Vid frånvaro ska ersättningsuppgift genomföras efter överenskommelse med kursansvarig eller motsvarande.

Momentet bygger på tvärvetenskaplig grund och innehåller fyra olika temaområden som belyses på individ-, grupp-, organisations- och samhällsnivå.

- Specialpedagogik och individuell utveckling
- Specialpedagogik i ett samhällsperspektiv
- Specialpedagogik, funktionsnedsättning och handikapp
- Förebyggande specialpedagogiska arbetssätt: ledarskap, organisation, grupprocesser

samt

se hur temaområdena hänger ihop med etiska, sociala, politiska och ekonomiska frågor i relation till specialpedagogiska frågeställningar.

Undervisningen är obligatorisk. Vid frånvaro skall ersättningsuppgift genomföras efter överenskommelse med kursansvarig eller motsvarande.

Moment 2

Sociala problem och (spec)pedagogiska möjligheter, varav 2 poäng VFU

Momentet har både en teoretisk och praktisk inriktning i studierna. Med stöd i forskning ger kursen de studerande möjligheter att ur olika perspektiv kritiskt analysera, jämföra och diskutera ungdomars, barns och vuxengrupperns skilda sociala och kulturella situationer i utbildning och samhälle.

- Det moderna/postmoderna samhället. Främlingskap och utslagningsproblem.
- Gemenskap och demokrati som politisk möjlighet. Värdegrundsfrågor i svensk utbildning.
- Utslagning/kulturellt kapital. Specialpedagogiska (o)möjligheter?
- (Special)pedagogik och sociala problem.
- Avvikelse och segregation i utbildning. Några historiska inlägg.
- Utbildning, makt och fritid.
- Specialpedagogiska professionen och samverkansmöjligheter.

Med den kunskap som utvecklas i momentet som underlag ska deltagarna i samarbetsbaserade fältarbeten och gruppdiskussioner analysera hur kommunikationsförhållanden kan utvecklas som motverkar utslagning av barn och ungdom i pedagogiska sammanhang.

5 EXAMINATION

Examination sker på momenten. Som betyg på momenten och på kursen i sin helhet används något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd. Vilka krav som gäller för att erhålla betyget Väl godkänd och Godkänd diskuteras i samband med kursstarten. Vid bedömning vägs alla ingående moment in, inklusive den verksamhetsförlagda delen, såväl vad gäller momenten som kursen i sin helhet.

Under moment 1 sker examination genom fältstudieredovisning (muntligt och skriftligt) samt skriftliga uppgifter.

Under moment 2 sker examination i seminarier och gruppdiskussioner samt genom ett skriftligt arbete.

Studenter som godkänts på kursen ska på begäran erhålla kursbevis.

6 KURSLITTERATUR OCH ÖVRIGA LÄROMEDEL

Moment 1

Obligatorisk litteratur

- Ahlberg, A. (2001). *Lärande och delaktighet*. Lund: Studentlitteratur (173 s)
- Börjesson, M. & Palmblad, E. (red.) (2003) *Problembarnets århundrade*. Lund: Studentlitteratur (215 s)
- Dahlin, B. & Ingelman, R. – Dahlin, C. (2002) *Besjälade lärande. Skisser till en fördjupad pedagogik*. Lund: Studentlitteratur. (258s)
- Gustavsson, A. (red.) (2004) *Delaktighetens språk*. Lund: Studentlitteratur (237 s)
- Johansson, E. & Johansson, B. (2003) *Etiska möten i skolan: värdefrågor i samspel mellan yngre skolbarn och deras lärare*. Uppsala: Almqvist & Wiksell (269 s)
- Repstad, P. (1999) *Närhet och distans: kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur (s. 21-53 & s. 86-111)
- Skolverket. (2001). *Att arbeta med särskilt stöd med hjälp av åtgärdsprogram*. Stockholm: Skolverket/Liber distribution rapport 01:668. (18 s)
- Verneresson, I-L. (2002). *Specialpedagogik i ett inkluderande perspektiv*. Lund: Studentlitteratur (82 sid)
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet, 103 78 Stockholm. Website: <http://www.vt.se>

Till detta tillkommer valbar litteratur om c:a 800 sidor som kan rekommenderas av föreläsare eller väljas i samråd med kursansvarig.

Förslag på valbar litteratur

- Danielsson, L. & Liljeroth, I. (1996). *Vägval och växande. Förhållningssätt, kunskap och specialpedagogik för yrkesverksamma hjälpare*. Stockholm: Statens skolverk: Liber distribution (240 s)
- Fischbein, S. & Österberg, O. (2003) *Mötet med alla barn: ett specialpedagogiskt perspektiv*. Stockholm: Gothia (243 s)
- Linde, G. (red.) (2001). *Värdegrund och svensk etnicitet*. Lund: Studentlitteratur.
- Lagerheim, B.(1994). *Att utvecklas med handikapp*. Stockholm: Almqvist & Wiksell (242 s)
- Helldin, R. (1998). *Kommunerna och den specialpedagogiska verksamheten. – I dag och i morgon*. Stockholm: LHS Förlag (220 s)
- Läroplaner för den obligatoriska skolan, förskolan och de frivilliga skolformerna. Stockholm: Utbildningsdepartementet (ca 50 s)
- Svenska Unesco. (1996). *Salamanca-deklarationen och handlingsram för undervisning av elever med behov av särskilt stöd*. Svenska Unescorådets skriftserie nr 4/96 (37 s)
- Tideman, M. (red) (1999). *Handikapp synsätt principer perspektiv*. Stockholm: Johansson & Skyttemo Förlag AB.
- United Nations Utrikesdepartementet Socialdepartementet (1995). *Standardregler för att tillförsäkra människor med funktionshinder delaktighet och jämlikhet*. Stockholm: Socialdepartementet Utrikesdepartementet (40 s)
- Österberg, O. (1996). *Samtal om livet i en klass*. Lärarhögskolan i Stockholm: Institutionen för specialpedagogik. (90 s)

Moment 2

Obligatorisk litteratur

- Andersson, L-G mfl 1999: *Skolan och de kulturella förändringarna*. Lund: Studentlitteratur 180 s
- Haug, P. 1998: *Pedagogiskt dilemma: Specialpedagogik*. Stockholm: Liber 78 s
- Helldin, R. 1998: *Kommunerna och den specialpedagogiska verksamheten*. Stockholm: HLS Förlag 229 s
- Helldin, R. 2002: *Specialpedagogik och sociala problem i gymnasieskolan* Lund: Studentlitteratur . 128 s
- Liedman, S-E. 2000: *Att se sig själv i andra. Om solidaritet*. Stockholm: Albert Bonniers Förlag 124 s
- Månsson, P. 1995: *Moderna samhällsteorier*. Stockholm: Raben Prisma. Valda delar ca 100 s
- Persson, S. 1998: *Förskolan i ett samhällsperspektiv*. Lund: Studentlitteratur. 200 s
- Raundalen, M. & Lorentzen, G. 1996: *Barn och rasism*. Lund: Studentlitteratur. 134 s
- Rönnerman, K. 1995: *Kvalitetssäkra förskolan*. Lund: Studentlitteratur. 140 s
- Sigurdson, O. 2002: *Den goda skolan*. Lund: Studentlitteratur 182 s

Lärarhögskolan i Stockholm
Institutionen för individ,
omvärld och lärande

KURSPLAN 5(5)
I1036B
Fastställd: 2003-01-13
Reviderad: 2005-06-23
Versionsnr: 2
Kursplanen gäller fr. o m termin: H05

Sivertun, U. 2002: *Utslagning eller demokratiskt samarbete i gymnasieskolan.*
Stockholm: Individ, omvärld och lärande/Forskning nr XX. 175 s (Under tryck)
Westerberg, B. 1996: *Om kulturmöten i skolan. Det är vi som är negern.* Stockholm:
SNS – Studieförbundet Näringsliv och Samhälle. Delar av ca 100 s

Utöver dessa texter tillkommer artiklar motsvarande cirka 200 sid